

Hoe herken je geld?

In deze les onderzoeken leerlingen de kenmerken van geld: hoe kun je zien hoeveel een munt waard is en hoe kun je zien of het echt is? Ze bekijken echte munten en verzinnen daarna hun eigen klassengeld, waarbij ze nadenken over de uiterlijke kenmerken waaraan het moet voldoen en de toegekende waarde.

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren dat er heel goed wordt nagedacht over het maken van geld. Zo staat er niet alleen met een cijfer op hoeveel het waard is. Ook leren ze dat er voor het maken van geld regels nodig zijn, je moet goed samen overleggen waaraan je het geld kan herkennen.

De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief.

Totale duur: 1 uur.

VERBINDING MET BEROEPEN EN DE ARBEIDSMARKT

Zo zetten bankmedewerkers de skills in deze les ook in om te herkennen of geld echt is. Bij elke bank en ook in winkels krijgen medewerkers een overzicht van echtheidskenmerken waarmee ze kunnen controleren of het geld wel echt is.

- Introductie: Hoe ziet geld eruit? Echt geld bekijken en kenmerken herkennen. (10 minuten)
- Verdieping: Kenmerken verzinnen voor het herkennen van eigen klassengeld. (10 minuten) Doen: Klassengeld tekenen met kenmerken op de templates. (30 minuten)
- Afronding: Het gemaakte geld bekijken en afspreken hoe je klassengeld kan verdienen en wat je ervoor kan kopen. (10 minuten)

VOORBEREIDING

Van te voren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding
- Klik door de slides voor op het digibord.
- Print de templates voor de klassenmunten uit (en knip ze evt uit).
- Zorg voor verschillende munten die de leerlingen kunnen bekijken

BENODIGDHEDEN

- Digi-bord met internetverbinding
- Verschillende munten
- Kleurpotloden

INTEGRATIE IN DE SPEEL/WERKLES

De munten die de leerlingen maken kunnen ze gebruiken in de speel/werkles. Als er een winkelhoek is, kunnen ze de munten gebruiken om te betalen in de winkel. Daarnaast kunnen de munten worden gebruikt door de leerlingen om leuke dingen van elkaar te 'kopen' zoals een tekening of een liedje.

BURGERSCHAP

In deze les staat de pijler 'participatie' centraal waarbij de focus ligt op het ontwikkelen van de vaardigheid 'Deelnemen aan discussie en overleg' (leerdoel 12 leerplankader SLO burgerschapsonderwijs en mensenrechten-educatie). De leerlingen leren dat er bij het maken van geld ook regels komen kijken, je moet bijvoorbeeld samen overleggen waaraan je geld kunt herkennen. Ze gaan dit doen voor hun eigen klassengeld en spreken af hoe je het kunt verdienen en wat je ervoor kunt kopen.

Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op het Vakportaal burgerschap van SLO. SLO onderscheidt drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratie, participatie en identiteit. Vanuit dit perspectief werken we aan burgerschap in de Digi-doeners, meer informatie vind je [hier](#).

ETHIEK

Tegenwoordig is het dus heel erg moeilijk om geld te vervalsen, maar er wordt ook steeds minder met 'echt' geld betaald. Veel meer gebeurt digitaal, ook betalen. Is dit een goede ontwikkeling? De leerlingen hebben gezien hoe 'veilig' briefgeld is, is digitaal betalen dan wel net zo veilig?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum.nu	Leerdoelen Digitale vaardigheden	Leerdoel (kern)vak: Beeldende vorming	21st century skills
1 Communiseren en samenwerken	Computational thinking: a. De leerling kan een object reconstrueren aan de hand van aanwijsbare onderdelen. b. De leerling kan concreet aanwijsbare onderdelen van een voorwerp benoemen.	Kijken naar en praten over beelden.	1 Samenwerken
2 Toepassen en ontwerpen			2 Communiseren

INTRODUCTIE

Slide 1, praten en denken

Bekijk met de leerlingen verschillende munten. Ga, nadat alle leerlingen verschillende munten in hun vingers hebben gehad, in gesprek met de klas aan de hand van de volgende vragen:

1. Hoe kun je zien wat de waarde van een munt is?
Antwoord: Kleur, grootte, het cijfer dat de waarde aangeeft.
2. Welke kenmerken heeft een munt nog meer?

Antwoord: Reliëf, ribbeltjes aan de zijkant, inkepingen, verschillen in de afbeelding. Weten jullie dat er ook speciale kenmerken zijn waardoor blinde mensen geld kunnen herkennen? Ze kunnen aan de zijkant van munten voelen, en ook in briefjes zitten speciale stukjes die anders aanvoelen waardoor blinde mensen kunnen herkennen welk briefje het is. Probeer het thuis maar eens!

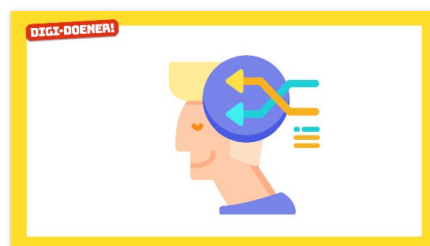

Slide 2, luisteren

Het is belangrijk dat er mensen zijn die geld zo maken dat het heel moeilijk na te maken is. Als iedereen zelf geld kan namaken, is het niks meer waard. En dat willen we natuurlijk niet. Maar het gebeurt wel dat mensen geld proberen na te maken. Als je bij de bank werkt of bij een winkel, wil je natuurlijk graag echt geld krijgen. Dus let iedereen die bij de bank of in een winkel werkt erop dat het geld dat ze krijgen echt is. Er zijn speciale ontwerpers die nadenken hoe je heel veel bijzondere en soms een beetje geheime kenmerken kan toevoegen aan geld om het zo moeilijk mogelijk te maken voor mensen om zelf geld na te maken.

Voor briefgeld zijn er speciale apparaten waar je mee kan checken of het geld wel echt is.

Dat is heel makkelijk en snel. Anders zou iedereen bij de kassa heel lang bezig zijn met kijken of het geld dat jij geeft wel echt is. Let maar eens op bij de kassa in de supermarkt: de kassiere doet briefjes die veel waard zijn eerst in dit apparaat!

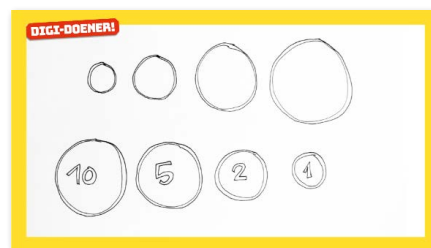

DOEN

Slide 3; doen, praten, denken

Vertel: Nu we meer weten over hoe echte munten eruit zien en voelen gaan we samen eigen klassengeld maken. Eerst gaan we in verschillende stappen bepalen hoe het geld eruit komt te zien. Natuurlijk gaan we net als bij echt geld munten met verschillende waarden maken, die je kan herkennen aan verschillende kenmerken.

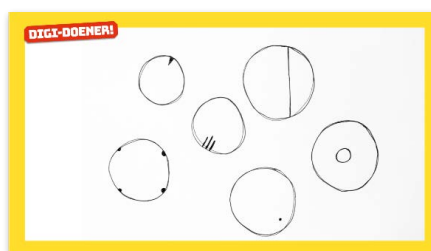
Stap 1. Deel de blaadjes met de munten uit. Vertel als iedereen klaar is: We beginnen met het bepalen van de waarde van de verschillende munten. Dit gaan we samen doen. Hoeveel is deze (wijs de grootste munt aan) waard? Laat zo'n vijf leerlingen aan het woord. Laat ze ook uitleggen waarom ze voor die waarde kiezen. Vraag dan of iedereen het ermee is dat de munt ... waard is. Zo ja, schrijf zelf de waarde op de munt. De leerlingen die de cijfers al kunnen schrijven, kun je dat eventueel ook laten doen. Wijs daarna de een na grootste munt aan en laat de klas daar de waarde van bepalen. Ga zo door tot alle munten een waarde hebben gekregen.

Slide 4; doen, praten, denken

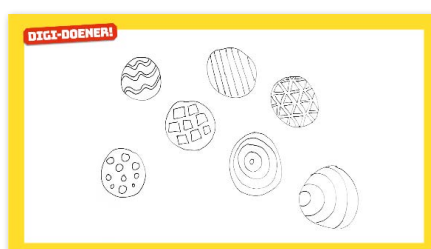
Vertel: We gaan door met **stap 2**. Voor elke munt gaan we een ander randje bedenken en maken. Welk randje zullen we geven aan deze munt (wijs de grootste munt aan)? Laat een paar leerlingen aan het woord en laat de klas vervolgens kiezen welke randje het wordt. Als iedereen het erover eens is welk randje het wordt, tekenen alle leerlingen het randje op de grootste munt. Herhaal dit voor de andere munten.

Slide 5; doen, praten, denken

Vertel: **Stap 3.** We gaan nu bij elke munt een klein detail bedenken om de echtheid tekunnen controleren. Het is namelijk belangrijk om een teken van echtheid op de munt te maken, zodat iemand die niet in deze klas zit de munten niet na kan maken. Anders komt er vals geld in omloop! Wat kunnen we op deze munt (wijs de grootste munt aan) zetten als teken van echtheid? Laat een paar leerlingen aan het woord en laat de klas vervolgens kiezen wat het wordt. Als iedereen het erover eens is, tekenen alle leerlingen het op de grootste munt. Herhaal dit voor de andere munten.

Slide 6; doen, praten, denken

Vertel: We zijn al bij **stap 4**! Bij deze stap bedenken we met elkaar wat we op de achterkant van de munten willen zetten. Draai jullie munten maar eens om. We beginnen weer met de grootste munt. Wat gaan we daar op zetten? Laat een paar leerlingen aan het woord en laat de klas vervolgens kiezen wat

het wordt. Als iedereen het erover eens, tekenen alle leerlingen het op de achterkant van de grootste munt. Herhaal dit voor de andere munten. Let op: Bij deze stap mag voor elke munt dezelfde achterkant worden gekozen, maar dat hoeft niet! Wat het ook wordt, het is van belang dat iedereen het erover eens is.

Slide 7; doen, praten, denken

Vertel: En dan zijn we alweer bij de laatste stap, **stap 5**. We gaan de achterkant van de munten kleuren. We beginnen weer met de grootste munt. Welke kleur geven we deze achterkant? Laat een paar leerlingen aan het woord en laat de klas vervolgens kiezen wat het wordt. Als iedereen het erover eens, kleuren alle leerlingen de achterkant van de grootste munt. Herhaal dit voor de andere munten.

Vertel: Goed samengewerkt! De munten zijn klaar en kunnen worden uitgeknipt of uitgeprikt.

★ TIP!

Als het moeilijk is of teveel stappen zijn, kun je ervoor kiezen om maar 1 of 2 munten ipv 4 te ontwerpen of om stappen weg te laten (bijvoorbeeld: grootte bepalen, randje maken op de voorkant, achterkant inkleuren).

VERDIEPING

Slide 8, praten en denken

Vertel: Nu de munten klaar zijn, gaan we met elkaar verzinnen waar jullie deze munten mee kunnen verdienen. Wie heeft een idee? Geef een paar leerlingen de beurt en vraag per idee of de rest het ermee eens is en wat het idee waard is. Denk aan: iets aardigs zeggen, jas ophangen, opruimen en stil zitten.

Vertel: Leuk dat we nu hebben afgesproken waar jullie munten mee kunnen verdienen. Nu moeten we nog verzinnen wat jullie ervoor kunnen kopen. Wie heeft een idee? Geef een paar leerlingen de beurt en vraag per idee of de rest het ermee eens is en wat het idee waard is. Denk aan: tien minuten extra buitenspelen voor de klas, een liedje zingen, een tekening van de leerkracht. Spreek tenslotte af hoelang de klas munten kan verdienen en uitgeven.

Slide 9, , luisteren en kijken

Vertel: We hebben vandaag geleerd dat het belangrijk is om te weten hoe geld er precies uit ziet en hoe je het kan herkennen. Dit is niet alleen voor onszelf van belang. Maar voor winkels en banken is het ook heel belangrijk om te herkennen of geld wel echt is. Laten we eens kijken, we kunnen zelf ook een paar kenmerken controleren bij munten en briefjes geld. Uitleg bij beeld: kenmerken van een briefje van 50:

- 1: je kan de inkt voelen.
- 2: watermerk als je het biljet tegen het licht houdt.
3. als je het briefje beweegt zie je dat de cijfers van 50 groen glitteren.

BIJLAGE

